

เอกสารประกอบการเรียน ชุด อ่านเสริมเติมความรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชาภาษาไทย รหัส ท ๓๒๑๐๑

เล่ม ๔ ใช้ภาษาดีมีระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ม.๕

นายวิจิต ประทัยเทพ
ครูชำนาญการ

โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

คำนำ

ในปัจจุบันสภาพการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ ดังนั้นการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ภาษาไทย ท ๓๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดอ่านเสริมเติมความรู้ประกอบด้วย๑๘เล่มย่อยซึ่งแต่ละเล่มประกอบด้วยหัวข้อเรื่อง คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียนผังมโนทัศน์จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียนแบบทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาแบบฝึกหัดแบบทดสอบหลังเรียนพร้อมเฉลยและมีภาพประกอบที่สวยงาม

สำหรับเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้เล่มที่ ๔ เรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระเรื่องราวเกี่ยวกับระดับของภาษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระได้เป็นอย่างดีอีกทั้งทำให้ผู้เรียนสะดวกต่อการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนจึงนับได้ว่าเป็นเอกสารประกอบการเรียนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณเจ้าของตำราที่นำมาอ้างอิงไว้ในเอกสารนายประเสริฐ สวัสดิ์จิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวานรนิวาสคุณครูศรีสุนทร สำราญสุขครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมวานรนิวาสคุณครูสุภาพ อามุกะ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนมัธยมวานรนิวาส และผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาจนเอกสารประกอบการเรียนฉบับนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิจิต ประทัยเทพ

ผู้จัดทำ

สารบัญ

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน.....	๑
แผนผังเอกสารประกอบการเรียนเล่ม ๔ เรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ.....	๓
จุดประสงค์การเรียนรู้.....	๔
ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน.....	๕
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	๗
กระดาษคำตอบ.....	๑๑
ใช้ภาษาดีมีระดับ.....	๑๒
ความหมายของระดับภาษา.....	๑๒
ความจำเป็นในการแบ่งระดับภาษา.....	๑๒
ปัจจัยกำหนดระดับภาษา.....	๑๒
ลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ.....	๑๔
ข้อควรสังเกตในการแบ่งภาษาเป็น ๕ ระดับ.....	๑๘
ความแตกต่างของลักษณะภาษาระดับต่างๆ.....	๑๘
แบบฝึกหัด เรื่องใช้ภาษาดีมีระดับ.....	๒๑
แบบทดสอบหลังเรียน.....	๒๓
บรรณานุกรม.....	๒๖
ภาคผนวก... ..	๒๗
เฉลยแบบฝึกหัดเรื่องใช้ภาษาดีมีระดับ.....	๒๘
เฉลยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน.....	๓๐

คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ภาษาไทย ท ๓๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดอ่านเสริมเติมความรู้ มีความมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ได้ศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ สรุปสาระน่ารู้เกี่ยวกับภาษาและการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องสามารถอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพทางวิชาการให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ภาษาไทย ท ๓๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุดอ่านเสริมเติมความรู้ ได้เริ่มต้นเมื่อโรงเรียนได้เข้าสู่การปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวรนวิवास กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช ๒๕๕๓ หลักสูตรมาตรฐานสากล) โดยได้รับมอบหมายจากกลุ่มบริหารงานวิชาการให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้นักเรียนเข้าใจ การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องสามารถอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงสร้างเอกสารประกอบการเรียนขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวมีทั้งหมด ๑๘ เล่มดังนี้

- เล่มที่๑เสียงและอักษรไทย
- เล่มที่๒ความหมายของคำ
- เล่มที่๓นำคำมาสร้างใหม่
- เล่มที่๔ใช้ภาษาดีมีระดับ
- เล่มที่๕ราชาศัพท์ประทับใจ
- เล่มที่๖สำนวนไทยให้ข้อคิด
- เล่มที่๗ชนิดของคำกลุ่มคำและประโยค
- เล่มที่๘ลักษณะสำคัญของภาษาไทย
- เล่มที่๙เข้าใจการสะกดคำ
- เล่มที่๑๐จดจำข้อบกพร่องในการใช้ภาษา
- เล่มที่ ๑๑ รู้หลักวิชาสร้างคำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ

เล่มที่ ๑๒ ชัดเจนโวหารโน้มน้าวใจ

เล่มที่ ๑๓ รู้หลักการใช้เหตุผลโต้แย้ง

เล่มที่ ๑๔ การแสดงทรรศนะ

เล่มที่ ๑๕ สุนทรียทางวรรณคดี

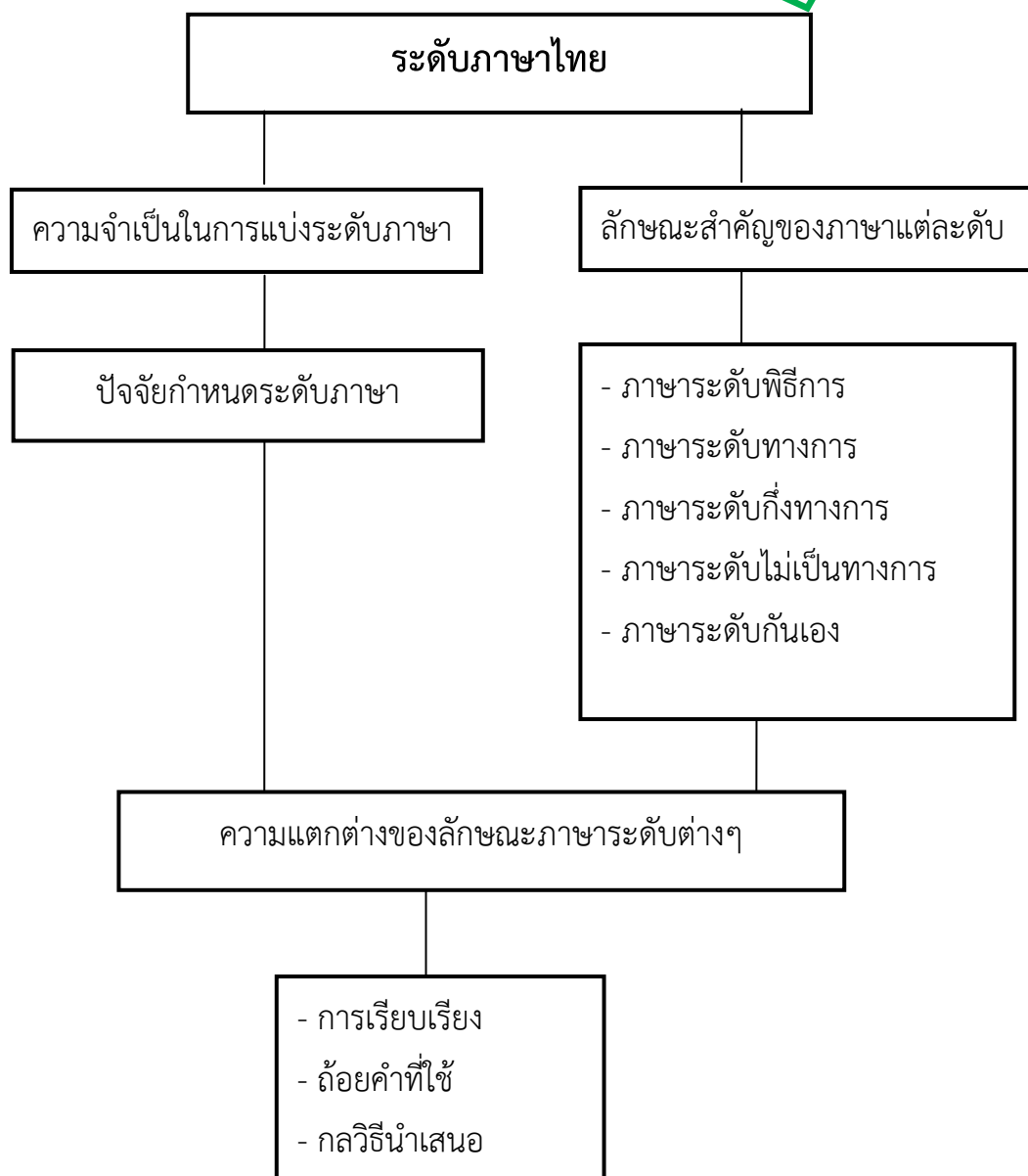
เล่มที่ ๑๖ วิธีสังเกตภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

เล่มที่ ๑๗ การอ่านจับใจความสำคัญ

เล่มที่ ๑๘ สื่อสารสร้างสรรค์ในที่ประชุม

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูสามารถนำมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

แผนผังเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
ชุด อ่านเสริมเติมความรู้ เล่มที่ ๔ เรื่องภาษาดีมีระดับ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

สืบค้นข้อมูลสรุปอธิบายและอภิปรายระดับภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรู้เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาภาษาไทย ท ๓๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ชุุดอ่านเสริมเติมความรู้ แล้วนักเรียนจะได้รับความรู้ดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

๑. สืบค้นข้อมูลสรุปอธิบายอภิปรายและนำความรู้เรื่องระดับภาษาไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

๑. ทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่มเรื่องลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

ด้านเจตคติ,คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)/สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (C)

๒. ใฝ่รู้ใฝ่เรียนในการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเรื่องภาษาดีมีระดับ

๓. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองในการศึกษาเอกสารประกอบการสอนเรื่องใช้ภาษาดี มีระดับ

๔. มีวินัยต่อตนเองในการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเรื่องใช้ภาษาดีมีระดับ ไปตามลำดับไม่ลัดขั้นตอน

๕. มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาภาษาไทย ท ๓๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
ชุดอ่านเสริมเติมความรู้ประกอบไปด้วยเนื้อหาจำนวน ๑๘ เล่มดังนี้

- เล่มที่ ๑ เสียงและอักษรไทย
- เล่มที่ ๒ ความหมายของคำ
- เล่มที่ ๓ นำคำมาสร้างใหม่
- เล่มที่ ๔ ใช้ภาษาดีมีระดับ
- เล่มที่ ๕ ราชาศัพท์ประทับใจ
- เล่มที่ ๖ สำนวนไทยให้ข้อคิด
- เล่มที่ ๗ ชนิดของคำกลุ่มคำและประโยค
- เล่มที่ ๘ ลักษณะสำคัญของภาษาไทย
- เล่มที่ ๙ เข้าใจการสะกดคำ
- เล่มที่ ๑๐ จดจำข้อบกพร่องในการใช้ภาษา
- เล่มที่ ๑๑ รู้หลักวิชาสร้างคำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ
- เล่มที่ ๑๒ ชัดเจนโวหารโน้มน้าวใจ
- เล่มที่ ๑๓ รู้หลักการให้เหตุผลโต้แย้ง
- เล่มที่ ๑๔ การแสดงทรรศนะ
- เล่มที่ ๑๕ สุนทรียทางวรรณคดี
- เล่มที่ ๑๖ วิธีสังเกตภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
- เล่มที่ ๑๗ การอ่านจับใจความสำคัญ
- เล่มที่ ๑๘ สื่อสารสร้างสรรค์ในที่ประชุม

ก่อนที่จะศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเล่มที่ ๔ ใช้ภาษาดีมีระดับนักเรียนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียนเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องและเกิดประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายโดยขอให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

๑. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ทราบว่าเมื่อศึกษาจบแล้วจะได้ความรู้
อะไรบ้าง

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน๑๐ข้อตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวกแล้วบันทึกคะแนนไว้

๓. ศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาเรื่องภาษาดีมีระดับเมื่อเกิดปัญหาไม่เข้าใจคำถามหรือข้อความใดสามารถถามครูได้

๔. นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความเข้าใจและตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก

๕. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน๑๐ข้อตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวกแล้วบันทึกคะแนนไว้

๖. สรุปคะแนนในรูปแบบสรุปผลการเรียนและเปรียบเทียบการเรียนรู้ก่อนและหลังศึกษาเอกสารประกอบการเรียน หากนักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องใดให้กลับไปทบทวนบทเรียนใหม่

๗. ข้อสำคัญนักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่เปิดดูเฉลยก่อนและห้ามลอกเพื่อน เพราะนักเรียนจะไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้เลย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน

คำชี้แจงจงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (/)ลงในระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดใช้ภาษาระดับเดียวกัน

- ก. ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเป็นหมอความ แต่ไม่รู้ว่าบิดามารดาเห็นด้วยหรือไม่
- ข. ผู้ที่เคยสร้างสมคุณความดีไว้แล้ว ก็ไม่ยากที่จะหยิบยื่นความดีนั้นให้ผู้อื่น
- ค. การขาดความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานได้โดยง่าย
- ง. นิ้วมือของเรายามที่กางออก นิ้วแต่ละนิ้วไม่มีพละกำลังมากนัก ต่อเมื่อกำนิ้วมือทั้งห้าก็จะเป็นศัสตราวุธ

๒. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับกับข้ออื่น

- ก. ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
- ข. ศิลปินแห่งชาติเป็นบุคคลผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่า
- ค. ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกแห่งราชบัณฑิตยสถานย่อมถือว่าได้รับความยกย่องอย่างสูงสุด
- ง. พฤติกรรมความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม เจ้าที่เจ้าทาง และเครื่องตกแต่งบ้านในเมืองไทยจะเป็นพิธีการเพื่อตัวเอง

๓. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับกับข้ออื่น

- ก. มนุษย์แต่ละคนอาจมีความเชื่อแตกต่างกันได้ ทั้งในเรื่องที่เป็นหลักสำคัญและในเรื่องที่เป็นรายละเอียด
- ข. อย่างไรก็ตาม ความรู้นั้นสามารถพัฒนาได้ทั้งจากการเรียนรู้ในระบบและจากประสบการณ์ตรงซึ่งแน่และแต่ละคนย่อมมีไม่เหมือนกัน

ค. ค่านิยม หมายถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มว่าสิ่งใดหรือการกระทำอย่างใดมีคุณค่าหรือความสำคัญ

ง. บุคคลที่มีความรู้มากกับบุคคลที่มีความรู้น้อย เมื่อแสดงทรรศนะในเรื่องเดียวกัน ผู้มีความรู้มากย่อมแสดงทรรศนะได้ลึกซึ้งกว่า

๔. ข้อความต่อไปนี้ใช้ภาษาระดับใด

“คำพูด” เสียงที่เปล่งออกมาง่ายๆ อาจมีผลกระทบต่อชีวิตทั้งชีวิต สุขหรือทุกข์ สำเร็จหรือล้มเหลว กำหนดด้วยคำพูดที่กลั่นออกจากจิตใจโดยเริ่มต้นด้วยท่าทีที่ถูกต้อง ดีงาม และคำพูดที่เปล่งออกมาจะเป็นวาทะที่สร้างสรรค์และสร้างเสริม

ก. ระดับพิธีการ

ข. ระดับทางการ

ค. ระดับกึ่งทางการ

ง. ระดับไม่เป็นทางการ

๕. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับจากข้ออื่น

ก. ใครๆ ก็อยากได้รับคำชม ถ้าชมว่าเป็นผู้ดีมีมารยาทเรียบร้อยก็พอใจ

ข. พ่อแม่ส่วนใหญ่พยายามสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี แต่มักกระทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกทำตามโดยไม่ตั้งใจ

ค. บ้านไหนเมืองไหนก็ตามที่คนชั่วอั้งยี่งขึ้นมาเป็นใหญ่ บ้านนั้นเมืองนั้นก็เท่ากับตกอยู่ในกลียุค

ง. ในอนาคตรัฐบาลไทยมีโครงการเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้นักศึกษาทั่วประเทศ

๖. ข้อใดใช้ระดับภาษาต่างจากข้ออื่น

ก. กีฬายาวชนแห่งชาติครั้งที่ ๑๘ เริ่มขึ้นแล้วโดยมีวงโยธวาทิตบรรเลงเพลงมาร์ชนำขบวนนักกีฬาเข้าสู่สนาม

ข. ก่อนพิธีเปิดแบบไฮเทค มีการยิงแสงเลเซอร์สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ค. ทีมลูกหนังเยาวชนอายุ ๒๐ ปี ของไทยลงแข่งกับทีมชาติลาวเพื่อเงินรางวัลกว่าแสนบาท

ง. ผู้จัดการยอมรับว่าเด็กของเราเป็นรอง เพราะไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการแข่งขัน
เกมใหญ่ๆ

๗. จงเรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ตามระดับของภาษา โดยเริ่มจากภาษาระดับทางการ กึ่ง
ทางการ ไม่เป็นทางการและกันเอง

๑. ทำไมผู้หญิงที่มีลูกแล้วถึงอ้วน สาเหตุที่คนมักนึกไม่ถึงคือแม่เสียดาของ
ที่ถูกกินเหลือ

๒. ผู้หญิงที่ปล่อยให้พุงพลุ้ยเป็นพะโล้อย่างนี้ นอกจากจะดูไม่ได้แล้วยังจะตายไว
เสียด้วย

๓. การประชุมวิชาการเรื่องโรคอ้วนครั้งนี้จัดขึ้น เนื่องจากโรคอ้วนเป็นปัญหาทาง
สุขภาพที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังประสบอยู่

๔. การลดน้ำหนักด้วยวิธีง่ายๆ นั้น เราจะต้องควบคุมอาหารและหลีกเลี่ยงอาหารที่มี
ไขมันสูง

ก. ๔ ๑ ๓ ๒

ข. ๓ ๑ ๒ ๔

ค. ๓ ๔ ๑ ๒

ง. ๔ ๑ ๒ ๓

๘. ข้อความต่อไปนี้ใช้ภาษาระดับใด

“คุณเกษมเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความสามารถ และช่วยสร้างความเจริญแก่
หน่วยงานนี้มาไม่น้อยจนเป็นที่รักใคร่ของพวกเราทุกคน เราเสียดาที่คุณเกษมจะไม่ได้
ร่วมงานกับเราอีก แต่ก็ยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง มีความก้าวหน้าในอาชีพ เชื่อว่าคุณ
เกษมจะสร้างความเจริญให้แก่หน่วยงานแห่งใหม่ ในโอกาสนี้ขอมอบของที่ระลึกแก่ท่านเพื่อ
แสดงน้ำใจของพวกเราทุกคน”

ก. ระดับกันเอง

ข. ระดับทางการ

ค. ระดับกึ่งทางการ

ง. ระดับไม่เป็นทางการ

๙. ข้อใดใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

- ก. เราจะรักษามุมสงบของป่าอัมผางไว้ได้ด้วยการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ข. ภาวะหนี้เสียเกิดจากความไม่สุจริตของลูกค้า การปรับค่าเงินบาท และการที่รัฐบาลปิดสถาบันการเงิน
- ค. ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองได้ ประชาชนทุกสาขาอาชีพต้องเป็นคนที่มีความสามารถและคุณธรรม
- ง. การศึกษาสมัยปฏิรูป ครูต้องพยายามให้นักเรียนออกความคิดความเห็นเรื่องต่างๆเองโดยครูจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้จัดการห้องเรียน

๑๐. ข้อใดเป็นภาษาทางการ

- ก. นักวิชาการไทยได้เสนอข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์หลายอย่างในที่ประชุมนานาชาติ
- ข. การประเมินมหาวิทยาลัยมีข้อดีคือทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัย
- ค. การจัดลำดับวัตถุประสงค์จะช่วยให้ทราบว่า การอุดมศึกษาไทยควรดำเนินไปทิศทางไหน
- ง. การประสานงานระหว่างอาจารย์ในประเทศกับนักวิชาการที่เพิ่งจบจากต่างประเทศดำเนินไปด้วยดี

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เล่ม ๔ เรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				

๗				
๘				
๙				
๑๐				

๗				
๘				
๙				
๑๐				

สรุปการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้

เกณฑ์

๘๐%	ดีมาก
๗๐-๗๙ %	ดี
๖๐-๖๙ %	ปานกลาง
๕๐-๕๙ %	พอใช้
๑-๔๙ %	ปรับปรุง

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ

ความหมายของระดับภาษา

ระดับภาษา หมายถึง การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ ภาษาในแต่ละระดับจะมีลักษณะถ้อยคำสำนวนที่แตกต่างกันออกไป

ความจำเป็นในการแบ่งระดับภาษา

การดำรงชีวิตในสังคมไทย ต่างจากสังคมตะวันตก เพราะสังคมไทยมีการแบ่งชั้น เช่น บุคคลสามัญ เจ้านาย เชื้อพระวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ และวัฒนธรรมประจำชาติของไทยที่อีกหลายชาติไม่มีคือการนอบน้อมถ่อมตน การให้ความเคารพนับถือบุคคลตามลำดับชั้น ชีวิตประจำวันของเราต้องสัมพันธ์กับบุคคลหลายพวกหลายฝ่าย นับตั้งแต่บุคคลในครอบครัว เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่ เจ้านายรวมถึงการติดต่อธุรกิจกับบุคคลที่ไม่รู้จักคุ้นเคย เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และเพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล จึงจำเป็นต้องเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลดังกล่าว ทั้งยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย

ปัจจัยกำหนดระดับภาษา

๑. โอกาสและสถานที่ เช่น ที่ประชุม ตลาด ร้านค้า ที่สาธารณะ ที่เฉพาะ เหล่านี้ จะใช้ภาษาระดับต่างกันไป

๒. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล คือความเกี่ยวข้องระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เช่น พ่อ แม่กับลูก เด็กกับผู้ใหญ่ เพื่อนสนิทกับเพื่อนสนิท ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น ภาษาที่ใช้ย่อมเปลี่ยนไปตามความสัมพันธ์ดังกล่าว

๓. ลักษณะของเนื้อหา เนื้อหาของสารมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการสื่อสารและระดับภาษาอย่างมาก เนื้อหาบางชนิดถ้าใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับภาษาบางระดับก็จะทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลดังต้องการได้

๔. สื่อที่ใช้ส่งสาร ผู้ส่งสารต้องรู้จักเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสื่อที่ใช้ เช่น ภาษาที่ใช้เขียนจดหมายส่วนตัวของย่อมแตกต่างกันกับภาษาที่เขียนลงในไปรษณียบัตร ภาษาที่บอกต่อๆ กันด้วยปาก ระดับภาษาย่อมแตกต่างกันกับภาษาที่พูดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์

การแบ่งภาษาอาจแบ่งเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

๑. แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับทางการ (แบบแผน) และระดับที่ไม่เป็นทางการ (ไม่เป็นแบบแผน)
๒. แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับพิธีการ (แบบแผน) ระดับกึ่งพิธีการ (กึ่งแบบแผน) และระดับไม่เป็นพิธีการ (ภาษาปาก)
๓. แบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ ระดับพิธีการ ระดับทางการ ระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการ และระดับกันเอง

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาษา

ภาษาระดับที่เป็นทางการ (ภาษาแบบแผน)			ภาษาระดับที่ไม่เป็นทางการ (ภาษาที่ไม่เป็นแบบแผน)	
ภาษาระดับพิธีการ (ภาษาแบบแผน)	ภาษาระดับกึ่งพิธีการ (ภาษากึ่งแบบแผน)		ภาษาระดับที่ไม่เป็นพิธีการ (ภาษาที่ไม่เป็นแบบแผน)	
ภาษา ระดับพิธีการ	ภาษา ระดับ ทางการ	ภาษา ระดับกึ่ง ทางการ	ภาษา ระดับไม่เป็น ทางการ	ภาษา ระดับกันเอง

ลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

๑. ภาษาระดับพิธีการ ภาษาระดับนี้เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันในที่ประชุมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ เช่น การเปิดประชุมรัฐสภา การกล่าวรายงาน การกล่าวคำปราศรัย การกล่าวอวยพร การกล่าวสดุดี ผู้ส่งสารมักเป็นบุคคลสำคัญหรือมีตำแหน่งสูง ผู้รับสารส่วนใหญ่เป็นบุคคลในวงการเดียวกัน หรือเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีต่อกันอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่ผู้ส่งสารเป็นผู้กล่าวฝ่ายเดียว ไม่มีการโต้ตอบหรือถามคำถามจากกลุ่มผู้รับสาร หากมีการกล่าวตอบก็กระทำอย่างเป็นทางการในฐานะของผู้แทนกลุ่ม สารทุกตอนจะมีลักษณะเป็นพิธีรีตองเป็นทางการ ผู้ส่งสารจะเตรียมการกลั่นกรองถ้อยคำสำนวนมาล่วงหน้า

ตัวอย่าง การใช้ภาษาระดับพิธีการ

การที่ท่านทั้งปวงได้แสดงมุทิตาจิต และอวยชัยให้พรแก่ข้าพเจ้าด้วยความพร้อมเพรียงเป็นสมานฉันท์เช่นนี้ ยิ่งความปิติยินดีแก่ข้าพเจ้ายิ่งนัก จึงขอแสดงความขอบใจท่านทั้งปวงด้วยความจริงใจเป็นที่สุดขออำนาจพรให้ท่านทั้งปวงจงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติทุกประการ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ๒๕๕๒)

๒. ภาษาระดับทางการ ใช้บรรยายหรืออธิบายอย่างเป็นทางการในที่ประชุมหรือในการเขียนข้อความที่จะปรากฏต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการผู้ส่งสารและผู้รับสารมักจะเป็นบุคคลในวงการหรือวงอาชีพเดียวกัน สัมพันธภาพระหว่างผู้ส่งและผู้รับเป็นไปในด้านธุรกิจ การงานเนื้อหาของสารมีลักษณะเจาะจงเกี่ยวกับธุรกิจหรือความรู้ความคิดที่มีความสำคัญ น่าสนใจ ถ้อยคำที่ใช้ตรงไปตรงมามุ่งเข้าสู่จุดประสงค์โดยเร็ว ประหยัดถ้อยคำและเวลาให้มากที่สุด ถ้าผู้รับสารเป็นบุคคลกลุ่มใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องไม่เท่ากันผู้ส่งสารจำเป็นต้องใช้คำอธิบายเพิ่มขึ้น

ตัวอย่าง การใช้ภาษาระดับทางการ

ผมขอขอบคุณอย่างยิ่ง และขอพุดด้วยน้ำใสใจจริง ผมรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีที่ท่านทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาส่งผม และอวยพรให้ผมเดินทางโดยสวัสดิภาพ ทั้งยังอวยพรให้ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเรื่อยๆ ในหน้าที่ราชการ ผมขอปวารณาว่า ผมจะอุทิศหาะปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้เต็มความสามารถโดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นอันดับแรกที่สุด ซึ่งผมเชื่อว่าผลดังกล่าวก็จะตกอยู่กับประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเราหรืออีกนัยหนึ่งตกอยู่กับพวกเราทุกคนนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ๒๕๕๒)

๓. ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับนี้คล้ายกับภาษาระดับทางการ แต่ลดความเป็นการเป็นงานลงบ้าง มักใช้ในการประชุมกลุ่มเล็กกว่าการประชุมในระดับทางการเช่น การประชุมกลุ่มย่อย การบรรยายในห้องเรียน ข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ โดยทั่วไปจะใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ให้ความรู้สึกคุ้นเคยมากกว่าภาษาระดับทางการ เนื้อหามักเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป การแสดงความคิดเห็นในเชิงวิชาการหรือที่เกี่ยวกับธุรกิจและมักใช้ศัพท์ทางวิชาการเท่าที่จำเป็น

ตัวอย่าง การใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ

ผมขอขอบคุณที่อาจารย์มีน้ำใจและได้แสดงออกซึ่งน้ำใจนั้น ณ ที่ประชุมนี้ ผมจะพยายามรักษาตัวให้สมกับภาพพจน์ของอาจารย์ถ้ามีสิ่งใดที่ผมพอจะรับใช้ได้ที่จะอำนวยความสะดวกแก่พวกเราโดยรวม ผมก็จะไม่รีรอที่จะกระทำเลย ผมขอขอบคุณอย่างยิ่งอีกครั้งหนึ่งครับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ๒๕๕๒)

๔. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ หรือระดับสนทนา มักใช้ในการสนทนาตอบโต้ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไม่เกิน ๔-๕ คน ในสถานที่และกาลเทศะที่ไม่เป็นการส่วนตัว เช่น การรายงานข่าว การเสนอบทความในหนังสือพิมพ์ การเขียนจดหมายระหว่างเพื่อน เนื้อหามักเป็นเรื่องทั่วๆ ไปในการดำเนินชีวิตประจำวัน กิจกรรมต่างๆ ภาษาที่ใช้อาจมีถ้อยคำที่เคยใช้เฉพาะกลุ่มปะปนบ้าง

ตัวอย่าง การใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

ขอบคุณมากครับที่อวยพรให้ผม ขอให้พวกคุณได้รับสิ่งดีงามเหล่านี้ด้วยเช่นกันนะครับ เพราะถ้าเรามีอะไร ได้อะไรหลายๆ กัน เราคงได้มีโอกาสสังสรรค์กันเช่นนี้อีก วันนี้ขอให้ฉลองศรัทธากันให้อิ่มเหลยนะครับไม่ต้องเกรงใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ๒๕๕๒)

๕. ภาษาระดับกันเอง เป็นภาษาที่ใช้ในวงจำกัด เช่น ในครอบครัว ระหว่างสามีภรรยาหรือเพื่อนสนิท สถานที่มักเป็นส่วนตัว เช่น ที่บ้าน ในห้องที่เป็นสัดส่วนเฉพาะตนเนื้อหาเป็นเรื่องทั่วไปในการดำเนินชีวิต เรื่องกิจธุระ ไม่มีขอบเขตจำกัด ภาษาระดับนี้มักใช้ในการพูดจา กัน ไม่นิยมบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ยกเว้นสำนวนพูดที่ใช้ในนวนิยายหรือเรื่องสั้นบางตอนที่ต้องการให้สมจริง

ตัวอย่าง การใช้ภาษาระดับกันเอง

ขอบใจนะพรรคพวก พวกนายทำให้เรามีความสุขมากที่สุดในวันนี้ ขอให้สนุกกันเต็มที่โดยการใช้ปากให้เป็นประโยชน์ไม่ว่าจะกินหรือจะพูดให้เต็มที่เลย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ๒๕๕๒)

ข้อควรสังเกต ในการแบ่งภาษาเป็น ๕ ระดับ

๑. การแบ่งภาษาเป็น ๕ ระดับ ไม่ได้แบ่งกันอย่างเด็ดขาด เพราะภาษาระดับหนึ่ง อาจจะเหลื่อมล้ำกับอีกระดับหนึ่ง เช่น ระดับ ๒,๓ อาจใช้ปะปนกัน ระดับ ๓,๔ หรือระดับ ๔,๕
๒. บุคคลแต่ละคนอาจไม่มีโอกาสใช้ภาษาได้ครบทั้ง ๕ ระดับ แต่ทุกคนจะใช้ระดับ ๓ และระดับ ๔ เสมอ สำหรับภาษาระดับ ๑ นั้นบางคนจะไม่มีโอกาสได้ใช้ตลอดชีวิต ส่วนระดับ ๕ บางคนก็ไม่นิยมใช้
๓. การใช้ภาษาผิดระดับจะเกิดผลเสียหายในการสื่อสาร เช่น ใช้ภาษาระดับ ๑,๒ ในโอกาสที่ควรใช้ภาษาระดับ ๔,๕ หรือใช้ภาษาระดับ ๔,๕ ในโอกาสที่ควรใช้ภาษาระดับ ๒,๓

ความแตกต่างของลักษณะภาษาระดับต่างๆ

๑. การเรียบเรียง

ภาษาระดับพิธีการและระดับทางการผู้ส่งสาร คือ ผู้พูดและผู้เขียนจะพิถีพิถันขัดเกลากวาทนิพนธ์ไว้ล่วงหน้าให้เป็นภาษาที่ไพเราะ มีความต่อเนื่องกลมกลืนกันอย่างเป็นระเบียบ ไม่สับสนวุ่นวาย

ภาษาระดับกึ่งทางการ ถ้ามีการโต้ตอบซักถามและอภิปราย อาจจะมีการพูดที่ไม่เรียงลำดับ ขาดระเบียบ ไม่ตรงประเด็น เป็นหน้าที่ของผู้นำการพูดการอภิปรายจะต้องนำเข้าสู่ประเด็นเพื่อให้การประชุมนั้นบรรลุจุดประสงค์ ถ้าเป็นการเขียน ผู้เขียนต้องระมัดระวังเรื่องการลำดับข้อความหรือระเบียบของข้อความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถูกต้อง ภาษาระดับสนทนาและระดับกันเองนั้น ความเป็นระเบียบของภาษาจะลดน้อยลงกว่าภาษาระดับอื่นๆ

๒. กลวิธีนำเสนอ

ภาษาระดับพิธีการและระดับทางการ การนำเสนอมักจะเป็นไปอย่างกลางๆ คือ เป็นการส่งสารไปยังกลุ่มบุคคลไม่เจาะจงว่าผู้หนึ่งผู้ใดเป็นคนรับ ผู้ส่งสารจะกล่าวในฐานะที่เป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลหรือกล่าวในนามของตำแหน่ง ถ้าเป็นการเขียนหนังสือราชการหรือธุรกิจติดต่อกันระหว่างหน่วยงาน มักสื่อสารกันระหว่างตำแหน่งในนามของหน่วยงานนั้นๆ

๓. ถ้อยคำที่ใช้

ภาษาที่มีถ้อยคำที่แสดงลดหลั่นขึ้นเชิงในภาษาที่ควรสังเกตดังนี้

๓.๑ คำสรรพนาม

สรรพนาม	ระดับพิธีการ	ระดับทางการ	ระดับกึ่งทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ระดับกันเอง
บุรุษที่ ๑	ผม กระทำ ดิฉัน หรือข้าพเจ้า			ฉัน ผม ดิฉัน อีฉัน กัน เราหนู หรือค่านามอื่นๆ เช่น นิด น้อย ครูหมอ ป้า แม่ ลูก	
บุรุษที่ ๒	ท่าน ท่านทั้งหลาย			เธอ คุณ ท่าน แก ตัว	

๓.๒ คำนาม

คำสาบานยนาม

ระดับพิธีการ	ระดับทางการ	ระดับกึ่งทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ระดับกันเอง
โรงพยาบาล	ใบอนุญาตขับรถยนต์ หนังสือรับรอง ช่องเดินรถประจำทาง รถประจำทาง ดวงตราไปรษณียากร งานมงคลสมรส สุนัข สุกร กระบือ	โรงหนัง	ใบขับขี่ ใบรับรอง บัสเลน รถเมล์ สเตมปี งานแต่งงาน หมา หมู ควาย	
ใบอนุญาตขับรถยนต์				
หนังสือรับรอง				
ช่องเดินรถประจำทาง				
รถประจำทาง				
ดวงตราไปรษณียากร				
งานมงคลสมรส				
สุนัข				
สุกร				
กระบือ				

คำวิสามานยนาม เช่น ชื่อโรงเรียน ชื่อคน ชื่อหน่วยงาน ในภาษาระดับทางการขึ้นไปควรใช้ชื่อเต็ม ส่วนภาษาระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการ และระดับกันเองใช้ชื่อย่อได้
คำลักษณนามในภาษาระดับทางการและระดับพิธีการต้องใช้ให้ถูกต้องตามแบบแผน เช่น

ระดับพิธีการ	ระดับ ทางการ	ระดับกึ่งทางการ	ระดับไม่เป็น ทางการ	ระดับกันเอง
พระ ๙ รูป ไข่ ๓ ฟอง กล้วย ๒ ผล รูปถ่าย ๒ แผ่น มะพร้าว ๓ ผล ตำรวจ ๒ นาย พาย ๒ เล่ม ขลุ่ย ๑ เลา ฟืน ๓ ชี เลื่อย ๒ ปั่น กำไล ๑ วง ข้าวโพด ๒ ดอก แม่กุญแจ ๑ ลูก		พระ ๙ องค์ ไข่ ๓ ใบ กล้วย ๒ ใบ รูปถ่าย ๒ ใบ มะพร้าว ๓ ลูก ตำรวจ ๒ คน พาย ๒ อัน ขลุ่ย ๑ อัน ฟืน ๓ อัน เลื่อย ๒ อัน กำไล ๑ อัน ข้าวโพด ๒ ฝัก แม่กุญแจ ๑ ดอก		

๓.๓ คำกริยาใช้ต่างกันตามระดับภาษาอย่างชัดเจน เช่น

ระดับพิธีการ	ระดับทางการ	ระดับกึ่ง ทางการ	ระดับไม่เป็น ทางการ	ระดับกันเอง
ถึงแก่กรรม รับประทาน ส่งจดหมายทางไปรษณีย์ ประทับตรา ฉาบปิด คลอดบุตร หลั่งน้ำพระพุทธรณ์ ผ่านหนังสือไปตามลำดับชั้น ชมภาพยนตร์ ดื่ม		ตาย เสีย สิ้น กิน ทิ้งจดหมาย ตีตรา เผา ออก รดน้ำ แทง ดู กิน		

๓.๔ คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์บางคำที่ใช้ขยายคำกริยาหรือขยายคำวิเศษณ์ เพื่อบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึกมีใช้มากในภาษาระดับสนทนาและระดับกันเอง แต่มีใช้ในภาษาระดับทางการและระดับพิธีการ

❖ ตัวอย่างคำวิเศษณ์

เปรี้ยวจืด เขียวอ้อ พุดจ้อยๆ หวานจ้อย
แดงแจ๋ เหลืองอ้อย ดั่งเอี้ยด เค็มปี้
ขาวโพลน อ้วนฉุ ขมปี้ ดำปี้
วังจี้ ทำตาเหลือก ได้เยอะเยอะ ยิ้มแฉ่ง
ยุ่งจ้ง บานแฉ่ง เต็มเหยียด เต็มเหนียว

คำขยายในภาษาระดับทางการจะใช้คำว่า “มาก” หรือ “เป็นพัน”

๓.๕ คำชนิดอื่นๆ เช่น คำประเภทคำเชื่อม คือ คำบุพบท คำสันธาน หรือคำสรรพนาม มักจะใช้ร่วมกันทุกระดับภาษา

คำลงท้ายการพูด เช่น คะ ครับ ชี นะ เถอะ ยะ ย่ะ ใช้ในภาษาในระดับสนทนาและระดับกันเองเท่านั้น

คำว่า ยังงั้นยังงี้ ยังไง ใช้เฉพาะภาษาในระดับกึ่งทางการลงมา ส่วนภาษาระดับทางการใช้คำเต็มอย่างนั้น อย่างนี้ อย่างไร

แบบฝึกหัดเรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ

๑. ให้นักเรียนตอบคำถามว่าประโยคที่กำหนดให้เป็นภาษาระดับใด : ไม่เป็นทางการ
กึ่งทางการทางการพิธีการ

๑. การโฆษณาชวนเชื่อมีทุกวงการ จุดใหญ่ใจความก็เพื่อผลประโยชน์ของผู้โฆษณา
ชวนเชื่อทั้งนั้น ใครรู้ไม่เท่าทันก็ตกเป็นเหยื่อ

ตอบ.....

๒. เหตุการณ์ความรุนแรงทางภาคใต้ขยายวงออกไปเรื่อยๆ กลายเป็นระเบิดเวลา
พร้อมจะเกิดขึ้นได้ทุกเวลาแหละ

ตอบ.....

๓. เมืองไทยเป็นเมืองที่อุดมด้วยดอกไม้มานานาพรรณ มีทั้งดอกไม้ป่า และดอกไม้ที่
ปลูกตามสวนตามบ้านเรือน ดอกไม้บางชนิดเรานำมาจากต่างประเทศและตั้งชื่อเป็นไทย

ตอบ.....

๔. สามัคคีธรรมอันวยประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่าง
ผาสุก และมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ตอบ.....

๕. ภาพสลักถ้ากาใหญ่ เขาช้างล้วง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก คล้ายกับภาพสลักที่
พบในภาคอีสาน เป็นร่อยรอยที่ยืนยันว่ามีคนย้ายถิ่นจากดินแดนสองฝั่งแม่น้ำโขง โดยเฉพาะจาก
ภาคอีสานเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำน่าน

ตอบ.....

๒. ให้นักเรียนสรุปเรื่องลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

ผังมโนทัศน์

๓. อภิปรายผังมโนทัศน์ เรื่องลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน

คำชี้แจงจงเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (/)
ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับกับข้ออื่น

- ก. ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
- ข. ศิลปินแห่งชาติเป็นบุคคลผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่า
- ค. ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกแห่งราชบัณฑิตยสถานย่อมถือว่าได้รับความยกย่องอย่างสูงสุด
- ง. พฤติกรรมความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม เจ้าที่เจ้าทาง และเครื่องตกแต่งบ้านในเมืองไทยจะเป็นพิธีการเพื่อตัวเอง
- จ. บุคคลที่มีความรู้มากกับบุคคลที่มีความรู้น้อย เมื่อแสดงทรรศนะในเรื่องเดียวกัน ผู้มีความรู้มากย่อมแสดงทรรศนะได้ลึกซึ้งกว่า

๒. ข้อความต่อไปนี้ใช้ภาษาระดับใด

“คำพูด” เสียงที่เปล่งออกมาง่ายๆ อาจมีผลกระทบต่อชีวิตทั้งชีวิต สุขหรือทุกข์ สำเร็จหรือล้มเหลว กำหนดด้วยคำพูดที่กลั่นออกจากจิตใจโดยเริ่มต้นด้วยท่าทีที่ถูกต้อง ดึงาม และคำพูดที่เปล่งออกมาจะเป็นวาทะที่สร้างสรรค์และสร้างเสริม

- ก. ระดับพิธีการ ข. ระดับทางการ
- ค. ระดับกึ่งทางการ ง. ระดับไม่เป็นทางการ

๓. ข้อใดใช้ระดับภาษาต่างจากข้ออื่น

- ก. กีฬายาวชนแห่งชาติครั้งที่ ๑๘ เริ่มขึ้นแล้วโดยมีวงโยธวาทิตบรรเลงเพลงมาร์ชนำขบวนนักกีฬาเข้าสู่สนาม
- ข. ก่อนพิธีเปิดแบบไฮเทค มีการยิงแสงเลเซอร์สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ค. ทีมลูกหนังเยาวชนอายุ ๒๐ ปี ของไทยลงแข่งกับทีมชาติลาวเพื่อเงินรางวัลกว่าแสนบาท

ง. ผู้จัดการยอมรับว่าเด็กของเราเป็นรอง เพราะไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการแข่งขันเกมใหญ่ๆ

๔. ข้อความต่อไปนี้ใช้ภาษาระดับใด

“คุณเกษมเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความสามารถ และช่วยสร้างความเจริญแก่หน่วยงานนี้มาไม่น้อยจนเป็นที่รักใคร่ของพวกเราทุกคน เราเสียดายที่คุณเกษมจะไม่ได้ร่วมงานกับเรามาก แต่ก็ยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง มีความก้าวหน้าในอาชีพ เชื่อว่าคุณเกษมจะสร้างความเจริญให้แก่หน่วยงานแห่งใหม่ ในโอกาสนี้ขอมอบของที่ระลึกแก่ท่านเพื่อแสดงน้ำใจของพวกเราทุกคน”

ก. ระดับกันเอง ข. ระดับทางการ

ค. ระดับกึ่งทางการ ง. ระดับไม่เป็นทางการ

๕. ข้อใดเป็นภาษาทางการ

ก. นักวิชาการไทยได้เสนอข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์หลายอย่างในที่ประชุมนานาชาติ

ข. การประเมินมหาวิทยาลัยมีข้อดีคือทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัย

ค. การจัดลำดับวัตถุประสงค์จะช่วยให้ทราบว่าการอุดมศึกษาไทยควรดำเนินไปทิศทางไหน

ง. การประสานงานระหว่างอาจารย์ในประเทศกับนักวิชาการที่เพิ่งจบจากต่างประเทศดำเนินไปด้วยดี

๖. ข้อใดใช้ภาษาระดับเดียวกัน

ก. ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเป็นหมอความ แต่ไม่รู้ว่าจะบิดามารดาเห็นด้วยหรือไม่

ข. ผู้ที่เคยสร้างสมคุณความดีไว้แล้ว ก็ไม่ยากที่จะหยิบยื่นความดีนั้นให้ผู้อื่น

ค. การขาดความพร้อมเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานได้โดยง่าย

ง. นิ้วมือของเรายามที่กางออก นิ้วแต่ละนิ้วไม่มีผละกำลังมากนัก ต่อเมื่อกำนิ้วมือทั้งห้าก็จะเป็นศัสตราวุธ

๗. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับกับข้ออื่น

ก. มนุษย์แต่ละคนอาจมีความเชื่อแตกต่างกันได้ ทั้งในเรื่องที่เป็นหลักสำคัญและในเรื่องที่เป็นรายละเอียด

ข. อย่างไรก็ตาม ความรู้นั้นสามารถพัฒนาได้ทั้งจากการเรียนรู้ในระบบและจากประสบการณ์ตรงซึ่งแน่นและแต่ละคนย่อมมีไม่เหมือนกัน

ค. ค่านิยม หมายถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มว่าสิ่งใดหรือการกระทำอย่างใดมีคุณค่าหรือความสำคัญ

๘. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับจากข้ออื่น

ก. ใครๆ ก็อยากได้รับคำชม ถ้าชมว่าเป็นผู้ดีมีมารยาทเรียบร้อยก็พอใจ

ข. พ่อแม่ส่วนใหญ่พยายามสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี แต่มักกระทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกทำตามโดยไม่ตั้งใจ

ค. บ้านไหนเมืองไหนก็ตามที่คนชั่วอู้โกงขึ้นมาเป็นใหญ่ บ้านนั้นเมืองนั้นก็เท่ากับตกอยู่ในกลียุค

ง. ในอนาคตรัฐบาลไทยมีโครงการเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้นักศึกษาทั่วประเทศ

๙. จงเรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ตามระดับของภาษา โดยเริ่มจากภาษาระดับทางการ กึ่งทางการ ไม่เป็นทางการและกันเอง

๑. ทำไมผู้หญิงที่มีลูกแล้วถึงอ้วน สาเหตุที่คนมักนึกไม่ถึงคือแม่เสียตายของลูกกินเหลือ

๒. ผู้หญิงที่ปล่อยให้พุงพลุ้ยเป็นพะโล้อย่างนี้ นอกจากจะดูไม่ได้แล้วยังจะตายไวเสียด้วย

๓. การประชุมวิชาการเรื่องโรคอ้วนครั้งนี้จัดขึ้น เนื่องจากโรคอ้วนเป็นปัญหาทางสุขภาพที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังประสบอยู่

๔. การลดน้ำหนักด้วยวิธีง่ายๆ นั้น เราจะต้องควบคุมอาหารและหลีกเลี่ยงอาหารที่มีไขมันสูง

ก. ๔ ๑ ๓ ๒

ข. ๓ ๑ ๒ ๔

ค. ๓ ๔ ๑ ๒

ง. ๔ ๑ ๒ ๓

๑๐. ข้อใดใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

ก. เราจะรักษามุมสงบของป่าอัมผางไว้ได้ด้วยการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข. ภาวะหนี้เสียเกิดจากความไม่สุจริตของลูกหนี้ การปรับค่าเงินบาท และการที่รัฐบาลปิดสถาบันการเงิน

ค. ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองได้ ประชาชนทุกสาขาอาชีพต้องเป็นคนที่มีความสามารถและคุณธรรม

ง. การศึกษาสมัยปฏิรูป ครูต้องพยายามให้นักเรียนออกความคิดความเห็นเรื่องต่างๆ เองโดยครูจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้จัดการห้องเรียน

บรรณานุกรม

กำชัย ทองหล่อ. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, ๒๕๓๗.

คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ภาษาเพื่อพัฒนาการสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๕**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว, ๒๕๕๒.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพและคณะ. **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยม.๖**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๑.

เสนีย์ วิลาวัลย์และคณะ. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.

ภาคผนวก

เฉลย
แบบฝึกหัดเรื่อง ใช้ภาษาดีมีระดับ

๑. ให้นักเรียนตอบคำถามว่าประโยคที่กำหนดให้เป็นภาษาระดับใด : **ไม่เป็นทางการ**
กึ่งทางการ ทางการ พิธีการ

๑. การโฆษณาชวนเชื่อมีทุกวงการ จุดใหญ่ใจความก็เพื่อผลประโยชน์ของผู้โฆษณา
ชวนเชื่อทั้งนั้น ใครรู้ไม่เท่าทันก็ตกเป็นเหยื่อ

ตอบ.....**กึ่งทางการ**.....

๒. เหตุการณ์ความรุนแรงทางภาคใต้ขยายวงออกไปเรื่อยๆ กลายเป็นระเบิดเวลา
ที่พร้อมจะเกิดขึ้นได้ทุกเวลาแหละ

ตอบ.....**ไม่เป็นทางการ**.....

๓. เมืองไทยเป็นเมืองที่อุดมด้วยดอกไม้มานานาพรรณ มีทั้งดอกไม้ป่า และดอกไม้ที่
ปลูกตามสวนตามบ้านเรือน ดอกไม้บางชนิดเรานำมาจากต่างประเทศและตั้งชื่อเป็นไทย

ตอบ.....**ทางการ**.....

๔. สามัคคีธรรมอำนวยประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่าง
ผาสุก และมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ตอบ.....**พิธีการ**.....

๕. ภาพสลักถ้ากาใหญ่ เขาช้างล้วง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก คล้ายกับภาพสลักที่
พบในภาคอีสาน เป็นร่อยรอยที่ยืนยันว่ามีคนย้ายถิ่นจากดินแดนสองฝั่งแม่น้ำโขง โดยเฉพาะจาก
ภาคอีสานเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำน่าน

ตอบ.....**กึ่งทางการ**.....

๒. ให้นักเรียนสรุปเรื่องลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

ผังมโนทัศน์

อยู่ในดุลพินิจของ
ครูผู้สอน

๓. อภิปรายผังมโนทัศน์ เรื่องลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละระดับ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑		X		
๒				X
๓		X		
๔			X	
๕				X
๖	X			
๗			X	
๘			X	
๙				X
๑๐		X		

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				X
๒			X	
๓	X			
๔			X	
๕		X		
๖		X		
๗		X		
๘				X
๙			X	
๑๐				X

สรุปการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้

เกณฑ์

๘๐%	ดีมาก
๗๐-๗๙ %	ดี
๖๐-๖๙ %	ปานกลาง
๕๐-๕๙ %	พอใช้
๑-๔๙ %	ปรับปรุง